НОЯБРЬ
5
воскресенье
1939 он
№ 257 (2957)
Сэн 10 мунгэ.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ V СЕССИ

Октябриин 31-дэ нээгдэһэн, СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбшэ V Сессиин хүдэлмэридэ, бүхы ороной анхарал хандуулаанхай байна. Бүхы дэлхэйн арадууд болбол Сессиин трибуна дээрэһээ хэлэгдэһэн үгэ бүхэниие дуулана.

Сессиин нэгэдэхи заседани дээрэ, Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ ба Гадаада хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүх. В.М. Молотов хадаа СоветскэСоюзай гадаадын политика тухай доклад хэбэ. Тэрэ хадаа һүүлэй хоёр һарын торшо соо—СССР-эйВерховно Соведэй ээлжээтэбшэ IV Сессиһээ хойшо—уласхоорондын байдалдахи хубилалтанууд тухай, Советскэ Союзай гадаадын байдалдахи хубилалтануудтухайда Сессидэ мэдээсэбэ.

Һүүлэй хоёр һаранuудай шухалын шухала событинууд—Германи ба англо-французска блогой хоорондо эхилэһэн дайн, толюур польско гүрэнэй түргээр һандаран уналга, ханибарисаа ба хилэ тухай германо-советскэ договор соо харуулагдаһан, Германи ба СССР-эй хоорондо ханибарисаа ба һайн харилсанхандалгые байгуулга, харилсантуһалалсаха тухай пактые Эстони, Латви ба Литватай Советскэ Союзай баталалга ба бусад уласхоорондын тон ехэ удхашанартай фактнууд—эдэ бүгэдэ хадаа нүхэр Молотовой доклад соо тодо һонор, хүсэд характеристика ба сэгнэлтэ абаа.

Уласхоорондын оршомбайдалда болоһон шухала хубилалтануудта, нүхэр Молотовой доклад соо үгтэһэн, гүнзэгы марксистскэ анализ хадаа уласхоорондын харилсаануудай диалектикые ойлгуулна бэ мүнөөсагай уласхоорондын оршомбайдалһаа зүб выводүүдые хэхэ аргабайдал олгоно.

«Жэшээлхэдэ, һүүлэй хэдыхэн һарын торшо соо «агресси», «агрессор» гэһэн иимэ ойлгомжонууд хадаа шэнэ конкретно удхашанарыс абаһан, шэнэ удхые олоһон байна гэжэ элитэ. 3-4 һарын урда тээ байһан тэрэ удхааранъ эдэ үгэнүүдые мүнөө хэрэглэжэ шадахагүй байһанаа таахада бэрхэтэй бэшэ. Хэрбээ Европын агууехэнүүд державанууд тухай хэлэбэл, Германи болбол дайн сэрэгые түргөөр дүүргэлгэдэ ба мир байгуулгада эрмэлзэнэ, тиихэдэ үсэгэлдэр агрессидэ эсэргүү дэбхэрэжэ байһан Англи ба Франци хадаа дайн сэрэгые үргэлжэлүүлхын түлөө ба мир баталалгада эсэргүү байна. Үүргэнүүдэйнь хубилажа байһые харана бэзэт». (Молотов).

Советскэ Союзда, гадаадын мирнэ политикые манай правительствын эрид шууд ябуулһанай ашаар, үнгэрһэн үе соо өөрынгөө позицинуудые ба социалистическэ гүрэнэй уласхоорондын тэнсүүриие нилээд шангадхажа шадагдаа. Уласхоорондын байдалда Советскэ ороной нүлөөнь үдэрһөө үдэртэ ургана.

СССР-эй Верховно Совет болбол нүхэр Молотовой докладые дуулаад, советскэ правительствын гадаадын политикые нэгэнһаналаар һайшаагаа.

СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбшэ Сессидэ Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин арадуудай түлөөлэгшэд—капиталистическэ богоолшололгоһоо сүлөөлэгдэһэн эдэ хоёр областьнуудай, һаяхан дүүрэһэн, Арадай Суглаануудай бүрин эрхэтэ комиссинууд хабаадалсаба. Тэдэнэр болбол Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин арадзоной дуразоригые ба наһанайнь һанал бодолые бэелүүлхын тула социализмын ороной столицодо, улаан Москвада ерээ. Тэдэнэр болбол ахадүүгэй нэгэдэмэл бүлэдэ, агуу ехэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда орохо гэһэн, сүлөөлэгдэһэн областьнуудай хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба ажалша интеллигенциин хэлбэрилтэгүй, нэгэнһаналайнь хүсэлые СССР-дэхи гүрэнэй засагай дээдэ органда мэдүүлхын тула ерээ. Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин арадууд болбол өөһэдынгөө энэ шэн хатуу, хэлбэрилтэгүй шиидэбэриие октябриин 22-то Арадай Суглаануудай депутадуудые һунгалгада бүхы дэлхэйн урда демонстрацилаа. «Эндэ һунгуулиин бүгэдэниитын, сэхэ ба тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ, голосуулы нюусаар үгэлые түрүүшынхеэ эмхидхэггэһэн, Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин Арадуудай Суглаануудта һунгалтанууд болбол эдэ областьнуудай арбанайнь юһэн хуби хадаа Советскэ Союзда нэгэдэхэдэ үни бэлэдхэгдэнхэй байна гэжэ харуулаа» (Молотов).

Алдарта Улаан Армиин ашаар, польско пануудай ба капиталистнуудай даралалтаһаа сүлөөлэгдэһэн Баруун Украинын ба БаруунБелоруссиин ажалша массын историческа эрмэлзэлгэ хадаа БаруунУкраинын ба Баруун Белоруссиин арадуудай судьбае шиидхэһэн, Львовдохи ба Белостокдохи Арадай Суглаануудай декларацинуудта харуулагдаһан байна.

Верховно Соведэй ээлжээтэбшэ Сессиин үсэгэлдэрэй заседани, хадаа Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые зүбшэлгэдэ зорюулагдаа. 1939 оной октябриин 27-до нэгэнһаналаар абтаһан, Баруун Украинын Арадай Суглаанай тогтоомжо тушаа бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. Панчишин докладлаба. Энэ тогтоомжо соо хэлэгдэхэнь:

«Баруун Украинын арадай хэлбэрилтэгүй дуразориг ба хүсэлые харуулагша, Украинска Арадай Суглаан тогтооно:

Баруун Украиные Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составта абахыень, украинска арадые нэгэ гүрэн болгон нэгэдхэхын тулада, Баруун Украйные Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составта оруулхыень, украинска арадай зуугаад жэлэй һандаралда эсэс табихыень ССР Союзай Верховно Соведые гуйха».

СССР-эй Верховно Совет болбол Баруун Украинын Арадай Суглаанай гуйлтые хангаха ба Баруун Украиные Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда оруулха гэһэн правительствын дурадхалые абаба.

Энээнһээ хойшо Баруун Украина—Соведүүдэй ороной нэгэн бата хубинь болобо! Баруун Украинын ажалшад—манай нэгэшүһэтэ ахадүүнэр ба эгэшэдүүнэр болбол энээнһээ хойшо, агууехэ социалистическэ державын граждануд болоо!

Дайлан абтаһан ба арадай шуһаар будагдаһан, Баруун Украинын газар дээрэ даралагшын ба эксплоататорай, польско помещигэй хүлэнь хэзээшье гэшхэхэгүй. Газар—арадта, хэн тэрээн дээрэ хүдэлмэрилнэб тэрээндэ, таряашадта газар үгтөө. Баруун Украинын заводууд, фабриканууд, нефтяной промыслонуудта, банкануудта заводчигууд фабрикантнууд, банкирнууд бусажа хэзээшье ерэхэгүй. Ушарань, Баруун Украинадахи фабриканууд, заводууд, нефтяной промыслонууд, түмэр замууд, банканууд мүнөө арадта хабаадана, энэ хадаа арадай зөөри мүн!

Энээнһээ хойшо, Баруун Украинын ажалшан бүхэн хадаа ямаршье национальностьдо хабаатай байгаа һаа, ямаршье хэлэн дээрэ хэлэдэг байгаа һаа—өөрэгүй—шэнэ, зол жаргалта, һаруул, сүлөөтэ ажабайдалда ороо. Баруун Украинын арадуудай олонжэлэйнь һаналбодол, эрмэлзэлгэнь бодото байдал, реальность болон, ажабайдалда бэелүүлэгдэжэ байна.

Баруун Украинын ажалшадай зол жаргалта творческо мирнэ ажабайдалые, алдар солоор дүүрэн хүдэлмэришэн - Таряашанай Улаан Армиин полконууд сахина. Тэдэнэр болбол Баруун Украинын хүдэлмэришэдэй, таряашадай, интеллигенциин ажалые, өөрынгөө бүхы советскэ арадай ажалдал адаляар хамагаална.

СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбшэ Сессиин үсэгэлдэрэй заседани— Ленинскэ - Сталинска национальна политикын агууехэ торжествогой үдэр, сүлөөтэ арадуудай ахадүүгэй ханибарисаагай толотомо демонстраци, социализмын илалтата хүдэлөөндэ шэнэ алхам мүн.

Хэдэн арбаад жэлнүүд үнгэрэхэ, зүгөөр Баруун Украинын сүлөөлэгдэһэн арад хадаа 1939 оной ноябриин 1-нэй үдэрые, социализмын ороной арадуудтай нэгэдэһэн үдэрөө, Ленин-Сталинай партиин туг доро коммунизмын хүсэд илалта тээшэ ябажа байгаа агууехэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда ороһон үдэрөө,—хэзээшьемартахагүй.

(„Правдын“ ноябриин 2-ой түрүү бэшэг).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ ТАБАДАХИ СЕССИ

СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшын орологшо депутат А. Я. Вышинскиин үгэ

Нүхэд, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй депутадууд!

Бидэнэр болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составтань Баруун Украиные оруулха тухай Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые угааехэ анхаралтайгаар ба халуун, ахадүүгэй инаглалай мэдэрэлтэйгээр соносообди.

Таанар, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй депутадууд хадаа —манай алдарта, илалта түгэс героическа Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армяар сүлөөлэгдэһэн Баруун Украиныя арадуудые зоригжуулдаг ба баярлуулдаг мэдэрэлнүүдые Таанарта, Верховно Соведэй депутадуудта, манай правительстводо, манай агууехэ партида, агууехэ багша ба манай вождь нүхэр Сталинда **(аплодисментнүүдэй орьёлол. Бултадаа бодно)** хүрэгэһэн бүрин эрхэтэ комиссиин членүүдэй дүлэтэмэ үгэнүүдые угааехэ анхаралтайгаар ба агууехэ инаглалтайгаар соносоһон байнат.

Мүнөөдэр, Баруун Украинын арадуудай сүлөөрэлгын агууехэ эпопей,—манай хүсэн түгэс Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Арми хадаа өөрынгөө партиин ба өөрынгөө правительствын приказаар СССР-ба урдын польско гүрэн хоёрой хоорондохи хилые дабажа, Баруун Украинын ба Баруун Белорусиин арадуудые польско пануудай ба капиталистнуудай дарлалтаһаа сүлөөлгэдэ өөрынгөө боевой героическа тугые асараһан, 1939 оной сентябриин 17-ной тэрэ историческа датаар тэмдэглэгдэһэн эпопей түгэсөө.

Сүлөөдэ дуратай украинска арадай истори хадаа вековой дарлагшад ба түригшэдтэ эсэргүү героическа тэмэсэлээр, өөрын национальна ба социальна сүлөөрэлгын түлөө тэмэсэлээр баян байна. Баруун Украинын историин хуудаһануудань ажалшадай амиды шуһаар будагданхай. Польско панууд болбол агууехэ украинска арадые хэдэн вегүүдтэ дарладаг байгаа. Тэдэнэр болбол, папска богоолшололгоһоо сүлөөрэхэ, өөһэдынгөө ахадүүнэр—украинска баород арадуудтай нэгэдэхэ гэһэн һэдэлгэ бүхэниень зэрлиг хатуугаар хэһээжэ, Баруун Украинын арадай массын сүлөөрэлгын хүдэлөөниие хатуу шэрүүнээр дарадаг һэн.

Украинска арад болбол өөһэдынгөө эрхэсүлөөгүй байдалые тэсэнгүй, украинска ахадүүнэр ба агууехэород арадтаяа нэгэдэхые сусарашагүйгөөр ба эрид батаар бодожо, өөһэдынгөө даралагшадта эсэргүүсэн хэдэн вегүүдтэ тулалдаһан байна.

Өөрын сүлөөгэй түлөө украинска арадай олон векын тэмэсэлэй замые толотомо гэрэлээр туяатуулан, Ниливайки, Богдан Хмельницкий, Железняк, Гонт ба арадай бусад олон геройнуудай нэрэнүүд яларана, эдэнэй хүтэлбэри доро украинска арад хадаа украинска баород арадуудтай нэгэдэхэ ябадалда зам табижа, польско шляхтые нэгэнтэ бэшэ бутасохиһон ба хатуугаар сохидог байгаа. Украинын эрхим хүнүүд, тэрэнэй эрхим хүбүүд энэ замаар ябадаг һэн. Украинска арад болбол энээн тушаа гайхамшаг дуунуудаа зохёоһон, энээн тушаа арадай зоболон ба арадай жаргалые дуулагша агууехэ Тарас Шевченко дуулаһан байна.

Украинска арадай зоболон ба хохидол ядараланъ бусалтагүйгөөр үгы болоо, папска ярмо доро байһан Украинын городууд ба селонуудта, агууехэ украинска арадай тулижа зобожо байһан тэрэ хара сагань хэзээшье бусахагүй.

Советскэ хүнүүдтэ хэзээ үни мартагдаһан тэрэ бузар саг тушаа өөрынгөө гайхамшаг шүлэгүүдэй нэгэндэнь Шевченко бэшээ һэн:

«Хаанашье алдарта Украинада
Хүнүүдые дарлана ярмодо, панууд.
Сүлөөтэ рыцарьнуудай хүбүүд
Сүхэрэн, нюргаа бүхылгэнэ».

Тиимэ байгаа, зүгөөр тиимэ байхаяа хэзээшье болёо, нүхэдүүд! **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).**

Украинска культура, сүлөө ба украинска арадай зол жаргалые үгыхэжэ ба гэшхэжэ байһан польско помещигүүд ба капиталистнууд хадаа хорин жэлэй торшодо Баруун Украинын арадуудые баһамжалаһан сагань эсэслэгдээ, тэхэрилтэгүйгөөр үгы болоо.

Баруун Украинын арадуудай сүлөөрэлгын час, агууехэ час, тэдэ арадуудай вековой һанал бодолой бэелүүлэгдэхэ час, советскэ гүрэнэй агууехэ туг доро манай ахадүүнэртэй нэгэдэхэ час сохёо.

Өөрынгөө зам дээрэ дайсанай хаалтануудые хаман хаяһан, Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армиин илалта түгэс марш хадаа социалистическэ зэбсэгэй триумф, Ленинскэ-Сталинска национальна политикын триумф, Ленин-Сталинай агууехэ һургаалай триумф болоо! **(Аплодисментнүүд).**

Советскэ гүрэнэй гоё һайхан ба түгэс хүсэндэ, тэрэнэй ленинскэ-сталинска гениальна национальна политикэдэ харагдажа байгаа социализмын агууехэ идейн хүсэнүүд иимэ байна. Ленинскэ-Сталинска национальна политика хадаа формоороо национальна, удхаараа социалистическэ шэнэ, арадай культурые хүгжөөлгын сахигша ба хадагалагша, советскэ социалистическэ гүрэнэй һалбаралтые хангаа.

Советскэ Союзай хүсэн түгэс туһаламжаар сүлөөлэгдэһэн, Баруун Украинын арадууд болбол бодотоороо бүгэдэниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин үндэһэ һуури дээрэ нюуса голосованиин бодото демократическа һунгалтануудта өөрынгөө арадай дуразоригые энэ оной октябриин 22-то сүлөөтэ ёһоор харуулаа.

Энэ газар дээрэ, бодото демократическа, бодото сүлөөтэ, бодотоороо арадай һунгалтанууд түрүүшынхеэ болоо, ажалша арадай масса хадаа өөрынгөө историческа декларации соо, Баруун Украинын арад болбол юунэй түлөө гэмэсэһэнээ, юунэй түлөө гулиһанаа, панска дарлалтын зоболон гашуудал ба зэрлиг байдалые хэнэй түлөө үнгэргэһэнөө, Хүдэлмэришэн-Таряашанай Улаан Армиин дүтэлэжэ байһан тухай түрүүшын мэдээсэлые абамсаараа, өөрынгөө түрэл армиин, Баруун Украинын арадуудай алдарта сүлөөлэгшын илалтата полконуудта нэгэн хүн шэнгеэр туһалһанаа харуулжа, өөрынгөө хэлбэрилтэгүй дуразориг тухай иимэ шангаар ба омогоор түрүүшынхеэ мэдүүлһэн байна. **(Аплодисментнүүд).**

Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд ба бүрин эрхэтэ бүхы комисси болбол социализмын илалтата байгуулалтын түлөө, шэнэ ажабайдалай түлөө, мүнөөдэр хадаа ямар зол жаргалта, хүхюун, гэрэлтэй байнаб, манай ниитэ хэрэгэй, Ленин-Сталинай туг доро социализмын хэрэгэй илалтань ямар гэрэлтэй ба толотомо байнаб, иимэ лэ зол жаргалта, хүхюун баяртай ба гэрэлтэй ажабайдалай түлөө Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай бүхы арадуудтай хамта тэмэсэхэ гэһэн хэлбэрилтэгүй ба шэн хатуу хүсэлөө эндэ, энэ историческа зал соо асараа. **(Нэрьемэ үни удаал аплодисментнүүд. Бултадаа бодно, „Ура“ гэһэн абяанууд).**

Баруун Украинын арадууд болбол манай түрэл коммунистическэ партиин, манай советскэ правительствын, тэрэнэй толгой нүхэр Молотовой **(үни удаан аплодисментнүүд)** гениальна ударидалга доро, манай агууехэ вождь ба багша Иосиф Виссарионович Сталинай хүтэлбэри доро, өөрынгөө гараар зол жаргалаа зохёон байгуулагша советскэ арадуудай агууехэ бүлэдэ ороо. **(Овацида ороһон нэрьемэ аплодисментнүүд, бултадаа бодно, „Ура“ хашхаралдаан).**

Энэ торжественнэ часта манай бүхы орон, манай олонациональна советскэ социалистическэ гүрэнэй бүхы арадууд болбол историин колесоое гэдэргэнь эрьюулэжэ шадаха хүсэн гэжэ дэлхэй дээрэ үгы; Ленин-Сталинай илагдашагүй туг доро, алдарта Сталинска Конституциин туг доро коммунизм тээшэ улаам бүри урагшаа, урагшаа ябажа байгаа сүлөөтэ советскэ ороной сүлөөтэ арадуудай союзые эбдэхэ гү, али багаханааршье гуйбуулха хүсэн дэлхэй дээрэ үгы гэжэ мэдүүлнэ. **(Нэрьемэ үни удаан, замхашагүй аплодисментнүүд. Бултадаа бодно. „Ура“ хашхаралдаан).**

Нүхэд депутадууд! Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай правительствын нэрэһээ дородурсагдаһан дурадхал оруулнаб:

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет болбол Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые соносоод, **тогтоохонь:**

1. Баруун Украинын Арадай Суглаанай гуйлтые хангаха ба Баруун Украиные Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составтань оруулжа, **(овацида ороһон аплодисментнүүд, „Ура“ хашхаралдаан)** тэрэниие Украинска Советскэ Социалистическэ Республикада нэгэдүүлхэ.

2. Баруун Украинаһаа СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгалтын үдэрые томилохыень Верховно Соведэй Президиумдэ даалгаха. **(Аплодисментнүүд).**

3. Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составтань Баруун Украиные абахыень УССР-эй Верховно Соведтэ дурадхаха. **(Аплодисментнүүд).**

4. Украинска Советскэ Социалистическэ Республика ба Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын хоорондохи районууд ба областьнуудай хилэлэлгын проектые СССР-эй Верховно Соведэй харалгада табихыень УССР-эй Верховно Соведые гуйха».

Сүлөөтэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай арадуудай агууехэ ахадүүгын барисаа мандаг!

Агууехэ вождь нүхэр Сталин мандаг! (Нэрьемэ аплодисментнүүд, депутадууд хүл дээрээ байгаад, нүхэр Сталиниие амаршална. „Ура“ хашхаралдаан).

Союзай Соведэй ба национальностьнуудай Соведэй хамтарһан заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1939 ОНОЙ НОЯБРИИН 2.

Ноябриин 2-ой үдэшын 6 часта, Кремльдэ, СССР-эй Верховно Соведэй заседанинуудай зал соо, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтарһан гурбадахи заседани болобо.

Союзай Соведэй түрүүлэгшэ депутат А.А. Андреев заседаниие хүтэлнэ.

Хэлсэхэ зүйлдэ—Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгэ.

Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд зал соо орожо, трибунын хажууда һууринуудые эзэлнэ. Депутадууд ба айлшад тэдэниие үни удаан аплодисментнүүдээр угтана.

Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин зүгһөө мэдүүлгэ хэхынь тула комиссиин член нүхэр С.О. Притыцкий гэгшэдэ үгэ үгтэбэ.

Нүхэр Притыцкийн үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд болбол түрүүлэгшэ нүхэр А. А. Андреевэй уряалаар, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай дунда һууринуудые эзэлнэ.

СССР-эй Верховно Совет болбол Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгэнүүдые хэлсэлгэдэ ороно.

Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссии член нүх. Ф.С. Пестрак, депутат Н.С. Лелина (БССР-эй Осиповичскэ округһоо), Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд нүхэд Н. И. Гринцевич, И.А. Турлейский, М.С. Бушило, депутат Н.Я. Наталевич (БССР, Слуцкэ округ), ба Баруун Болоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд нүх. В.А. Цырко, нүх. А.И.Федосюк ба нүх. А.С. Маневич гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Һүүлээрэнь, СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшын орологшо нүхэр Н.А. Булганин выступалба.

СССР-эй правительствын зүгһөө нүхэр Булганин болбол СССР-эй Верховно Соведэй баталалгада, «Баруун Белоруссиие Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикада нэгэдүүлжэ, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составтань оруулха тухай» законой проектые табина.

СССР-эй Верховно Совет болбол палата бүриин тус-түстаа голосованяар, «Баруун Белоруссиие Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикада нэгэдүүлжэ, Советскэ Социалистическэ Республикануудай составтань оруулха тухай закониие» нэгэн дуугаар батална.

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет болбол Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые соносоод, тогтоохонь:

1. Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай гүйлтые хангаха ба Баруун Белоруссиие Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикада нэгэдүүлжэ, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составтань оруулха.

2. Баруун Белоруссиһаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгалтын үдэрые томилохыень Верховно Соведэй президиумдэ даалгаха.

3. Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын составтань Баруун Белоруссиие абахыень Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведтэ дурадхаха.

4. Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика ба Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын хоорондохи районууд ба областьнуудай хилэлэлгын проектые СССР-эй Верховно Соведэй харалгада табихыень Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведые гуйха».

Союзай Соведэй түрүүлэгшэ депутат А.А. Андреев болбол ээлжээтэбшэ V Сессиин хэлсэхэ зүйлнүүдэнь бултадаа хэлсэгдэбэ гэжэ мэдээсээд, СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбшэ V Сессиие хаагдаһанда соносхоно.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ ТАБАДАХИ СЕССИ

НОЯБРИИН НЭГЭНЭЙ ЗАСЕДАНИИН ДНЕВНИК

Ноябриин нэгэндэ, СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ V Сесси өөрынгөө хүдэлмэриие үргэлжэлүүлэбэ. Үдэшэлэн, Кремлевскэ ехэ дворец соо, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтараһан хоёрдохи заседани болобо.

Урда үдэрэйхидэ адали, 6 часай урда тээ, СССР-эй Верховно Соведэй заседаниин зал соо, депутадууд ба айлшад суглаража эхилэнэ. Гадаадын дипломадууд ерэнэ. Советскэ ба гадаада хэблэлэй ложанууд хүнүүдээр дүүргэгдэнхэй.

Президиумдэ, Союзай Соведэй түрүүлэгшэ депутат А.А.Андреев, Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ депутат Н.М. Шверник, тэдэнэй орологшонор—депутадууд Т.Д. Лысенко ба Ч. Асланова, ложануудта—нүхэд И.В. Сталин, В.М. Молотов, К.Е. Ворошилов, Л.М. Каганович, М.И. Калинин, А.И. Микоян, А.А. Жданов, Н.С. Хрущев, Л.П. Берия, Г.М. Маленков, М.Ф. Шкарятов, Н.А. Булганин, А.Я.Вышинский, А. Ф. Горкин, А. Е. Бадаев, С.М. Буденный, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй члэнүүд ба Арадай Комиссарнууд ерэнэ.

Нүхэр Сталинай хүндэлэлдэ, парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ, олон янзын хэлэнүүд дээрэ, залай бүхы булангуудһаа баярай амаршалгануудай абьянууд сууряатана, овацида ороһон, нэрьемэ аплодисментнүүд зал соо орьёлоно. Шанга дуута «ура» үни удаан дуулдана.

СССР-эй Верховно Соведэй хоёр палатануудай хамтараһан хоёрдохи заседаниие, Союзай Соведэй түрүүлэгшэ депутат А.А. Андреев нээнэ. Сесси болбол хэлсэхэ зүйлнүүдэй хоёрдохи асуудал—Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые хэлсэлгэдэ ороно.

Баруун Украинын сүлөөлэгдэһэн арадай эльгэмэлнүүд зал соо ороно. Улаа ягаахан тугууд дээрэ үргэгдэнхэй байба. Сугларагшадай зүрхэнынь баяраар доһолоно. Бултараа өөһэдынгөө һууринуудһаа бодожо, Баруун Украинын Арадай Сугланай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүдые нэрьемэ аплодисментнүүдээр амаршална. Абянууд сууряатана: «Ура!» «Баруун Украинын сүлөөлэгдэһэн арад мандаг!», «Агуу ехэ Сталин мандаг!».

Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. М.И. Панчишинда мэдүүлгын үгые, түрүүлэгшэ нүх. Андреевэй үгэхэдэнь, алигаташалганууд шэнэ хүсөөр нэрьенэ.

Нүхэр Панчишин трибуна дээрэ гарана. Өөрынгөө үгые хэдэн минутын торшо соо хэлэжэ эхилээдүй байба—зал соохи оваци иимэ хүсэтэй байгаа.

Нүхэр Панчишин болбол үгээ, украинска хэлэ дээрэ хэлэбэ. Польско шляхтын дарлалта доро, Баруун Украинын арадай үнгэрэһэн хүндэ ажабайдал тухай, алдарта Хүдэлмэришэн-Тариашанай Улаан- Армяар асарагдаһан сүлөөгэй хизаарлашагүй баяр тухай, Баруун Украинын арадуудай ерээдүй гэрэлтэ һаруул байдалдаа хэлбэришэгүй этигэл тухайнь хэлэһэн энэ үгыень депутадууд ба айлшад болбол тон гүнзэгы анхаралаар сонособо.

Львовдохи Арадай Суглаанда хэлэгдэһэн, Баруун Украинын сүлөөтэ арадуудай түрүүшын үгэнүүд болбол агуу ехэ Советскэ Союзай арадуудта, польско пануудай богоолшолго ба дарлалтаһаа Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин арадуудые сүлөөлгые үүсхэгшэ инаг вождь нүхэр Сталинда баясхалангай үгэнүүд байгаа.

Нүх. Панчишин болбол Баруун Украинын Арадай Суглаанда һунгалтануудай результадууд тухай, советскэ засагые тогтоохын түлөө, Баруун Украиные Украинска Советскэ Социалистическэ Республикатай ниилүүлэн нэгэдүүлхын түлөө, помещигүүдэй ба монастырьнуудай газарнуудые конфискацилхын түлөө, банканууд ба томонууд промышленностиие национализацилхын түлөө голосовалахые—өөһэдынгөө һунгагдамалнуудта арадай үгэһэн, захианууд тухай СССР-эй Верховно Соведтэ доклад овална. Оратор болбол Баруун Украинын арадуудай дуразоригые харуулһан, Арадай Суглаанай историческа шиидхэбэринүүд тухай хэлэнэ, Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составта Баруун Украинын оролого тухай Арадай Суглаанай декларациие соносхоно.

Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комисси болбол Арадай Суглаанай шиидхэбэриие СССР-эй Верховно Соведтэ дамжуулна. Эдэ историческа документнүүдэнь улаан гадартай томо книга болгон суглуулагдаһан байгаа, тэрэнэй гадартань, нүхэр Сталинай барельеф художественноор зурагдаһан.

— Нүхэдүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд!—нүх. Панчишин үргэлжэлүүлнэ—Бидэнэр болбол Баруун Украиные Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай составта абахые, тэрэниие Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составта оруулхые ба тэрээгээрээ, Украинска арадые нэгэдэмэл бүлэдэ нэгэдүүлхые, СССР-эй Верховно Соведые гуйхын тула Баруун Украинын Арадай Суглаагаар эльгэгдэһэн байнабди.

Бидэнэр болбол Сталинска Конституциин наран доро хүхюун сэнгэлигээр ажаһуухые хүсэнэбди. Арадай агуу ехэ бүхы зүрхөөр, арадай үхэшэгүй дура һаналаар, бидэнэр болбол большевигүүдэй коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро, манай сэсэн багша, хани ба эсэгэ нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро ажаһууха ба хүдэлмэрилхые хүсэнэбди.

Оратор, трибунһаа буунa. Түрүүлэгшэ нүхэр Андреев болбол зал соо, депутадуудай дунда һууринуудые эзэлхыень Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүдые уряалана.

Сесси болбол Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые зүбшэн хэлсэлгэдэ ороно. Бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. И. Ю. Кравчук үгэ абана. Сугларагшад хадаа трибуна дээрэ гархадань, тэрэные халуунаар угтана.

Украинска хэлэн дээрэ хэлэһэн өөрынгөө үгэ соо, нүх. Кравчук болбол польско шляхтнуудай господствын олон жэлнүүдтэ ямар үлэсхэлэн, ямар үгырэл ба зоболонгуудые Баруун Украинын арадай бэерээ үзэһэн тухай, хүдэлмэришэд ба тариаша үгытэйшүүдэй, ямар доромжолгонууд ба баһамжануудта оруулагдадаг байһан тухай, польско панууд ба капиталистнууд хайшан гээд ажалшадые тюрьмэдэ хаядаг ба каторгада намнадаг байһан тухайнь хэлэнэ. Политическэ хэрэгээр тюрьмэдэ хаагдагшадай олониинь гэртээ бусажа ерээгүй, тюрьмэнүүдтэ хосороһон байна. Польско шляхта хадаа Украинска һургуулинуудые үгы хэдэг, украинска искусствые, украинска культурые үндэһөөрэнь усадхаһан байгаа. Польско шляхта болбол коммунистнуудые али болхоор доромжолодог һэн.

Украинска арадтай нэгэн хамта, тэрэшэлэн польско ба еврейскэ труженигууд зободог бэлэй.

Польско буржуазида украинска ба еврейскэ буржуазинуудт али болхоор туһаладаг байгаа.

— Пролетарьнуудай — Баруун Украинын нефтяникгуудай—зүгһөө,—нэрьемэ аплодисментнүүд доро нүхэр Кравчук хэлэнэ,—өөһэдынгөө агуу ехэ бүлэдэ, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзда, Баруун Украинын арадуудые абахыетнай гуйжа, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Соведэй Верховно Соведтэ, манай хүндэтэ Сталинда ханданаб. Нүхэд депутадууд, манай гуйлтые хангаха ба өөһэдынгөө бүлэдэ маниие абаха байһандатнай танда найданаб.

Үгээ түгэсхэжэ, нүхэр Кравчук иигэжэ хэлэнэ:

—Манай гайхамшаг, илагдашагүй, героическа Улаан Арми ба тэрэнэй вождь—манай инаг нүхэр Ворошилов мандаг!

—Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Молотов мандаг!

—Манай эсэгэ, манай наран, манай найдабари, манай инаг ба сэсэн—агуу ехэ нүхэр Сталин мандаг!

Нүхэр Кравчугай үгэ хадаа зал соо тон ехэ дэбжэлтые үүсхэнэ. Бүхы сугларагшад болбол хүл дээрэ бодожо, нүхэр Сталиниие амаршалана. Нэрьемэ аплодисментнүүд овацида ороно.

Сесси хадаа УССР-эй науканудай академиин президент—депутат А. А. Богомолец гэдэгые халуунаар угтана. Баруун Украинын Арадай Суглаанай членүүдтэ хандажа, советскэ элитэ эрдэмтэ болбол сүлөөлэгдэһэн арадай һунгагдамалнуудые СССР-эй Верховно Соведэй трибунһаа амаршалаха болоһон өөрынгөө зол тухайгаа хэлэнэ.

Илалтата Улаан Арми хадаа Советскэ правительствын даабариие үнэн сэхээр дүүргээ, Баруун Украинын Арадые эксплоататорнуудай дарлалтаһаа сүлөөлөө.

Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. К.О. Студинский гэгшэдэ үгэ үгтэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд болбол Арадай Суглаанай тон үбгэн депутат, Львовско университедэй профессорые халуунаар амаршалана.

Нүхэр Студинский болбол, Баруун Украинын ажалшад хадаа Советскэ Украинын ба Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай тэгшэрхэтэ гражданудань болохо байнабди гэһэн найдалгые үзүүлэнэ. Өратор болбол нүхэр Молотовто, алдарта Улаан Армида ба тэрэнэй вождь нүхэр Ворошиловто халуун баяр хүргэнэ.

Трибуна дээрэ—Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. Е. С. Кузьминская. Депутадууд ба айлшад болбол үни удаан аплодисментнүүдээр угтана. Тэрэ болбол польско хэлэн дээрэ үгэ хэлэбэ. Нүх. Кузьминская хадаа СССР-эй Верховно Соведтэ ба тэрэнэй нюураар, СССР-эй арадуудта, Советскэ правительстводо ба Улаан Армида Баруун Украинын арадуудай зүрхэнэй баярые хүргэнэ. Тэрэ болбол польско панууд, помещигүүд ба капиталистнуудай дарлалтаһаа Баруун Украинын арадуудые сүлөөлһэнэйнь түлөө нүхэр Сталиниие халуунаар амаршалана.

Тэрэнэй һүүлдэ выступалаһан депутат А.Е. Корнейчук болбол Львовой ажалшадай байдал тухай хэлэбэ, тэрэ украинска писатель хадаа Улаан Армиин түрүү частьнуудтай хамта тэндэ ошоһон байгаа.

Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. Г.В. Гаврищук үгэ абана. Тэрэ болбол Улаан Москвада, Карпатска хаданудһаа ерээ. Нүх. Гаврищук болбол героическа Улаан Армида, советскэ правительстводо ба арадуудай эсэгэ ба багша нүхэр Сталинда халуун баясхаланиие хүргэнэ.

Шуурма аплодисментнүүдээр нэгэтэ бэшээр таһалагдаһан, гайхамшаг үгые, Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. У.В. Ефимчук-Дьячук хэлэбэ. Тэрэ болбол түрүүшынгээ үгые, зүрхэнэйгээ оёорһоо нүхэр Сталинда зорюулана.

Тэрэ болбол простой үгэнүүдээр иигэжэ хэлэнэ:

—Манай наһан хадаа гашуудалда, үлэсхэлэндэ, зоболондо үнгэрэжэ байгаа. Зүгөөр бүхы арадуудта үгаа ехэ зол жаргал олгоһон агуу ехэ сэсэн хүнэй байдаг энэ ехэ городто, арад хадаа ямар һайнаар, ямар хүхюун сэнгэлигээр ажаһуудаг байһыень харанабди. Бидэнэр баясанабди! Баярлаһанһаа нюдэнһөөм нёлбоһон дуһанал. Унтахашье дурамгүй, юмэ эдихэшье дурамгүй байна—миниин зүрхэн баярай галаар дүүрэнэл.

Өөрынгөө үгые дүүргэхэдээ, нүхэр Ефимчук-Дьячук болбол, агуу ехэ вождь нүхэр Сталин хадаа ажалшадта бодото ажабайдалые ба зол жаргалые үгэнэ гэжэ мэдүүлэнэ. Тэрэ иигэжэ хэлэнэ:

—Зол жаргалта байдалые зохёогшо агуу ехэ нүхэр Сталин олон жэлнүүдтэ ажаһуугла!

Тэрэнэй һүүлдэ, СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшые орологшо нүхэр А. Я. Вышинский үгэ хэлэбэ.

СССР-эй правительствын зүгһөө, нүх. А.Я. Вышинский болбол Баруун Украиные Украинска Советскэ Социалистическэ Республикатай ниилүүлэн нэгэдхэжэ, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай составтань оруулаха тухай законой проектые, СССР-эй Верховно Соведэй баталалгада табина.

Түрүүлэгшэ нүх. Андреев болбол палатануудай тус тустаа голосованида, законой энэ проектые табина. Баруун Украиные Украинска Советскэ Социалистическэ Республикатай ниилүүлэн нэгэдхэжэ, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай составтань оруулаха тухай закон болбол хоёр палатануудаар нэгэн дуугаар абтана.

Энээгээр заседани дүүрэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ табадахи Сессиин удаадахи заседани ноябриин 2-ой, үдэшын 6 часта болохо байна.

ЗАСЕДАНИИН ДНЕБНИК

1939 ОНОЙ НОЯБРИИН 2.

Ноябриин 2-ой үдэшэлэн, Кремлевскэ Ехэ дворец соо, СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ Табадахи Сессиин гурбадахи заседани болобо.

Президиумэй столдо, Союзай Соведэй түрүүлэгшэ депутат А. А. Андреев, Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшэ депутат Н. М. Шверник, тэдэнэй орологшонор—депутадууд Т. Д. Лысенко ба А. Асланова, ложануудта—нүхэд И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. И. Калинин, А. И. Микоян, А. А. Жданов, И. С. Хрущев, Л. П. Берия, Г. М. Маленков, М. Ф. Шкирятов, И. А. Булганин, А. Я. Вышинский, А. Ф. Горкин, А. Е. Бадаев, С. М. Буденный, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй членүүд ба Арадай Комиссарнуудай ерэхэдэнь зал соо, нэрьемэ үни удаан аплодисментнүүд болоно.

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтараһан заседаниие, Союзай Соведэй түрүүлэгшэ депутат А. А. Андреев нээнэ. Сесси болбол хэлсэхэ зүйлнүүдэй гурбадахи асуудал—Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые хэлсэлгэдэ ороно. Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд зал соо ороно. Тэдэнэр болбол, арадые сүлөөлгын ба тэрэнэй шэнэ, зол жаргалта, хүхюун сэнгэлиг ажабайдалайнь символ болгон улаан тугуудые омогоор барин ябаба. Депутадууд ба айлшад, хүл дээрээ бодожо, Баруун Украинын арадуудай эльгэмэлнүүдые алигаташалгануудаар амаршалана. «Ура» нэрьенэ, арадуудай агуу ехэ вождь нүхэр Сталинай хүндэлэлдэ, хүхюун абьянууд сууряатана.

Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. С. О. Притыцкий үгэ абана. Тэрэ болбол Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин зүгһөө мэдүүлгын үгэ хэлэхые трибуна дээрэ гарана. Тэдэниие үни удаан аплодисментнүүдээр угтана.

— Нүхэдүүд, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд,—нүх. Притыцкий, өөрынгөө үгые белорусска хэлэн дээрээ эхилэнэ,—гашуудалта ба зоболонто хорин жэлнүүдэй торшо соо, Баруун Белоруссиин арадууд болбол өөһэдынгөө нэгэшуһата ахадүүнэрһээ, Белорусска Советскэ социалистическэ Республикын зол жаргалта арадһаа таһараһан байна.

Агуу ехэ Советскэ арад, Хүдэлмэришэн-Тариашанай Улаан Арми болбол Баруун Белоруссиин арадуудта үни удаан хүлеэгдэһэн сүлөөлгые асараба. Сентябриин 17-до, городууд ба селонуудай ажалшад болбол Социализмын оронoй армиин героическэ воинонуудай ябажа байгаа харгынуудые, сэсэгүүдээр гоёожо, Улаан Армиин частьнуудые хүхюүгээр угтаһан байна.

Гашуудалта сагууд, белорусска арадай историдо дахин хэзээшье дабтагдахагүй гэһэн, нүхэр Притыцкиин үгые депутадууд ба айлшад шуурма аплодисментнүүдээр угтана.

—Баруун Белоруссиин арадуудай зүгһөө, бидэнэр—нэрьемэ аплодисментнүүд доро, нүх. Притыцкий хэлэнэ,—Советскэ засагһаа ондоо, ямаршье засаг манда хэрэггүй гэжэ мэдүүлнэбди!

Тэрэнэй һүүлдэ, нүх. Притыцкий болбол Белорусска Советскэ Социалистическэ республикын составта, Баруун Белоруссиин оролого тухай Арадай Суглаанай декларациие уншана, Арадай Суглаанай историческа шиидхэбэринүүд—Баруун Белоруссиин территори дээрэ Советскэ засагые тогтоохо тухай, Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын составта Баруун Белоруссиин орологo тухай, помещигүүдэй, монастырьнуудай, мүн тэрэшэлэн, томонууд чиновнигуудай газарнуудые конфискацилха тухай, банканууд ба томонууд промышленностиие национализацалха тухай докладывалана.

Түрүүлэгшэ — депутат А. А. Андреевтэ Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай декларацитай улаахан номые, нүх. Притыцкиин үгэхэдэнь, бүхы зал аплодировалана.

Ахадуугэй туһаламжа ба сүлөөлгынь түлөө Советскэ Союзай арадуудта тон гүнзэгы баясхалангые хүргэжэ, нүх. Притыцкий болбол, нэгэшуһата ахадүүнэр белоруссуудые сүлөөлгын түлөө өөһэдынгөө амибэеые үгэһэн, Улаан Армиин боецүүдэй нэрэнүүдэнь, Баруун Белоруссиин арадуудай зүрхэндэ мүнхэдөө хадагалагдаха гэжэ хэлэнэ. Баруун Белоруссиин Арадай Суглаан болбол панска дарлалтаһаа Баруун Белоруссиие сүлөөлгын түлөө тэмэсэлдэ наһа бараһан геройнуудта памятнигые Белостокто байгуулахаар шиидхэбэ.

Өөрынгөө үгэ дүүргэжэ, нүх. Притыцкий иигэжэ хэлэнэ.

—Манай үеын агуу ехэ хүн, манай хани ба сүлөөлэгшэ нүхэр Сталин мандаг!

Зал соо баярай оваци бурьялана. Бултараа хүл дээрээ бодожо, арадуудай агуу ехэ вождь нүх. Сталиниие алигаташалгануудаар амаршалана.

Сессиин бүхы хабаадагшадай халуун аплодисментнүүд доро, Баруун Белорутсиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд болбол, түрүүлэгшэ—депутат Андреевэй уряалаар, зал соо, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай дунда һууринуудые эзэлнэ.

Сесси болбол Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин мэдүүлгые зүбшэн хэлсэлгэдэ ороно.

Трибуна дээрэ,бүрин эрхэтэ комиссиин член нүхер Ф.С. Пестрак.

Нэрьемэ оваци ба хүсэн түгэс «ура» доро, нүх. Пестрак болбол тэдэниие сүлөөлһэнэйнь түлөө, бүхы советскэ арадта, Хүдэлмэришэн-Тариашанай Улаан Армида, Советскэ Союзай нэгэдэхи маршал нүхэр Ворошиловто, Советскэ Правительстводо ба тэрэнэй толгой нүхэр Молотовто, большевигүүдэй коммунистическэ партида ба бүхы ажалшадай сэсэн вождь, хүндэтэ эсэгэ нүхэр Сталинда баясхаланиие хүргэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат И. С. Лелина выступалана.

Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүдтэ хандажа, нүх. Лелина иигэжэ хэлэнэ:

—Ахадүүнэр ба эгэшэдүүнэр, манда—манай хани барисаата нэгэдэмэл бүлэдэ ерэгты! Манай жэшээгээр, өөһэдынгөө ажабайдалые ба зол жаргалые байгуулагты!

Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. Н. И. Гринцевич үгэ абана. Тэрэ—белорусскаар хэлэбэ. Нүх. Гринцевич болбол Советскэ Союзай арадта, бүхы дэлхэйн ажалшадай агуу ехэ багша нүхэр Сталинда зүрхэнэй баяр хүргэнэ.

Баруун Белоруссиин Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүх. И. А. Турлейскийдэ үгэ үгтэнэ.

Тэрээнэй һүүлдэ, Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин член нүхэр М. С. Бушило гэгшэ үгэ хэлэбэ.

Депутат Н. А. Наталевич болбол польско помещигүүд ба капиталистнуудаар, Баруун Белоруссиин арадуудай бузар муухай дарлалтын истори тухай Сессидэ хэлэжэ үгэнэ.

Тэрэнэй һүүлдэ, Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин членүүд нүхэд В. А. Цырко, А. И. Федосюк, А. С. Малевич гэгшэд выступалаба.

Удаа тээнь, СССР-эй Арадай Комиссарнуудай Соведэй түрүүлэгшэ депутат Н. А. Булганин үгэ хэлэбэ.

СССР-эй правительствын зүгһөө, нүхэр Н. А. Булганин болбол Баруун Украиные Украинска Советскэ Социалистическэ Республикатай ниилүүлэн нэгэдхэжэ, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай составта оруулаха тухай законой проектые Сессиин баталалгада оруулана.

Нүх. Булганинаар оруулагдаһан законой проект, СССР-эй Верховно Соведээр, палатануудта тус тустаа голосованяар нэгэн дуугаар абтана.

Историческа закон абтаа. Зал соо нэрьемэ оваци дэлбэрэнэ. Бүхы сугларагшад болбол һууринуудһаа бодожо, агуу ехэ советскэ Союзай шэнэ граждануудые, арадуудай эсэгэ, хани ба багша нүхэр Сталиниие халуунаар амаршалана. «Ура» үни удаан сууряатана. Зал соо, элдэб олон хэлэнүүд дээрэ иимэ абьянууд дуулдана:

Агуу ехэ Сталин Мандаг!

Сессиин хэлсэхэ зүйлнүүд барагдаба. Хүтэлбэрилэгшэ,—Союзай Соведэй түрүүлэгшэ депутат А. А. Андреев болбол СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ V Сесси хаагдаба гэжэ соносхоно.

Советскэ правительствын гадаада политика—Сталинска политика

СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд—арадай һунгамалнууд болбол Советскэ Союзай гадаадын политика тухай, Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ V Сесси дээрэ, Советскэ Правительствын толгой нүхэр В. М. Молотовой хэлэһэн докладые туйлай ехэ анхаралтайгаар соносожо, правительствынгаа гадаадын Сталинска политикиие халуунаар һайшааһан байна.

Зуундаламиллионно советскэ арад хадаа Ленин-Сталинай партиие тойрон нягтаар жагсанхай. Мүнөө, хаа-хаапагүй, манай агуу ехэ ехэ ороной хэдэн мянган предприятинуудта, колхозуудта, совхозуудта ба бусад газарнуудта олон зонтой митингнүүд үнгэргэгдэнэ.

* * *

Ноябриин 2-ой үдэшын 5 часта, Улан-Удын депогой хүдэлмэришэд, инженернэ-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй митинг болоо. Хамтадаа 800 гаран хүнүүд сугларaба. Советскэ правительсвын гадаадын политика тухай, СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ V Сесси дээрээ, нүхэр В. М. Молотовой хэлэһэн доклад тушаа нүхэр Яраславцев үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа нүхэр Молотовой хэлэһэн докладай удхашанар ба советскэ правительствын Сталинска политикын илалтанууд тухай тон тодоор хэлээ.

Тэрэнэй һүүлээр, үгэ хэлэлгэнүүд эхилэбэ. Нүхэд Кисилев (токарьнуудай бригадын бригадир-стахановец), Рябцев (электросварщик—стахановец), Васильев (депогой партбюрогой секретарь) ба бусад үгэ хэлэһэн байнад. Эдэ нүхэд хадаа нүхэр Молотовой докладые, тэрээн соо хэлэгдэһэн, манай правительствын гадаадын сэсэн политикые туйлай ехэ зоригжолго ба баяраар угтаһан тухайгаа хэлэхэ зуураа,—польско пануудай зэрлиг дарлалтада байһан, Баруун Украинын ба Баруун Белоруссиин арадые, манай алдар солото Улаан Армиин сүлөөлэлгэ болбол манай мирэй политикые ба бүхыдөө арадуудай энхэ амагалан байдалай түлөө тэрэнэй зорюулагдаһыень гэршэлэлэн харуулагдана.

Гадна, тэдэнэр хадаа советскэ правительствын гадаадын политикые һайшааһан резолюци абаад, депогой коллективэй зүгһөө конкретнэ уялгануудые абаба гэбэл, социалистическэ соревновани ба стахановска хүдэлөөе бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ; тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ, 1939-40 онуудай үбэлэй хүдэлмэринүүдые эрхимээр ябуулха, брак гаргалгые үндэһөөрэнь усадхаха, үйлэдбэриингөө программые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэхэ, үйлэдбэриин шэнэ шэнэнүүд амжалтануудые туйлаха гэхэ мэтэ болоно.

МИРЭЙ ПОЛИТИКА МАНДАГ!

Бурядай гигант—ПВЗ-гэй вагонно цехнүүдтэ, энэ оной ноябриин 2-то, үдэрэй 4 часта, хүдэлмэришэд ба служащинарайнь митинг үнгэргэгдөө. Митингдэнь хамтадаа 400 хүнүүд сугларaба.

Тэрээн дээрэ, Бурят-Монгол Республикын Верховно Соведэй депутат нүхэр Гладышев хадаа СССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ бэшэ V Сесси дээрэ, Советскэ Союзай гадаадын политика тухай Советскэ Правительствын толгой, гадаадын хэрэгүүдэй Арадай Комиссар нүхэр Вячеслав Михайлович Молотовой, хэһэн докладые уншажа үгэхэ зуураа, Хүдэлмэришэн-Тариашанай илагдашагүй Улаан Арми, Баруун Украинадахи ба Баруун Белоруссидахи манай аха дүүнэрые, польско помещигүүдэй ба капиталистнуудай дарлалтаһаа хэтэдэнь сүлөөлэбэ гэжэ хэлэбэ.

Һүүлээрэнь Кобалов, Солдатов, Каташмалов ба бусад үгэ хэлэхэдээ, парти ба правительствын гадаадын сэсэн политикые нэгэн һаналаар һайшаанад.

Митинг дээрэ абһан резолюци доторонь иигэжэ хэлэгдэнэ: „Советскэ правительствын гадаадын сэсэн политикые гүнзэгыгөөр һайшаанабди. Үйлэдбэриин алибүхы фронт дээрэ шэнэнүүд амжалтануудаар нютагууддахи Соведүүдэй һунгалтануудые угтахабди.

Советскэ правительствын мирнэ политика мандаг!

Арадуудай вождь, агуу ехэ Сталин мандаг!

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес: Центросоюзная, 19, телефон ре дактора 2—44 отв. секретарь 2—21, Хозхозотдел — 7—55, отдел кадров—5-27. Отдел партийной жизни — 7-35 (2 зв.), Отдел писем — 5-07 (2 зв.)

Типография [illegible]

Бурглавлит № 1808